

Monika A. Król
Uniwersytet Łódzki
Łódź

Recenzja monografii pt. *Rozważania o...*, red. G. Dobrowolski. Katowice 2018

Nakładem Wydawnictwa Grupa INFOMAX ukazało się opracowanie noszące tytuł *Rozważania o...*, którego redaktorem jest Grzegorz Dobrowolski (UŚ), a współredaktorkami: Klaudia Cholewa, Małgorzata Piekarska, Katarzyna Zawada. Zgodnie z przyjętą przez zespół redakcyjny konwencją, recenzowana monografia stanowi dzieło będące swoistą księgą „niejubileuszową”. Adresatem opracowania jest wybitny polski uczonec, prawnik, mistrz i przyjaciel — prof. dr hab. Aleksander Lipiński. I chociaż nie z tytułu czy słowa wstępnego wywodzimy, komu recenzowany tom jest dedykowany (mimo, że opis sylwetki Profesora dla przedstawicieli doktryny prawa nie pozostawia wątpliwości), lecz *expressis verbis* z treści kilku wyraźnie dedykowanych uczonemu rozdziałów, zawartych w tym opracowaniu.

Dociekliwemu badaczowi nie może umknąć fakt, iż w 2018 r. przypada półwiecze pracy naukowej Profesora Aleksandra Lipińskiego, wybitnego polskiego uczonego, specjalisty z zakresu prawa cywilnego, prawa geologicznego i górniczego oraz prawa ochrony środowiska. Wśród wielu znakomitych okazji do uczczenia osoby i dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego na Uniwersytecie Śląskim oraz pracy eksperckiej, taki jubileusz wydaje się okazją szczególną.

Dobre zwyczaje i piękne tradycje akademickie trzeba pielęgnować. Takim zwyczajem, będącym wyrazem uznania i szacunku dla osobowości i dorobku znakomitych uczonych jest formuła księgi jubileuszowej. Księga jubileuszowa, poza charakterem okolicznościowym, stanowi jednocześnie próbę pokazania oddziaływania myśli i refleksji Jubilata. Zaproszenie do opublikowania artykułów w recenzowanym tomie spotkało się z życzliwym odzewem przedsta-

wielieli wielu ośrodków akademickich w Polsce. Wśród zaproszonych autorów znajdują się pracownicy Katedry Prawa Górniczego i Ochrony Środowiska UŚ, uczniowie, przyjaciele oraz ci prawnicy-akademy, dla których książki i artykuły Aleksandra Lipińskiego stanowią istotny punkt odniesienia we własnych badaniach. Stąd szeroka formuła prezentowanego opracowania.

W księdze znaleźli swoje miejsce przedstawiciele kilku środowisk, z którymi prof. Lipiński jest szczególnie związany. Przede wszystkim trzeba podkreślić krąg najbliższych współpracowników i uczniów Profesora Aleksandra Lipińskiego. Wśród zaproszonych do publikacji w gronie autorów znaleźli się także najwybitniejsi polscy naukowcy, zajmujący się tematyką prawa ochrony środowiska, oraz uznani przedstawiciele innych dziedzin prawa: rolnego i administracyjnego. Ponadto do publikacji w księdze zaproszenie przyjął przedstawiciel nauk technicznych z zakresu górnictwa i geologii inżynierskiej, inżynierii środowiska oraz przedstawicielka praktyki prawniczej, od wielu lat zaangażowana w prace z zakresu prawa ochrony środowiska. Wymienieni reprezentanci nauki są autorami 25 rozdziałów, które składają się na księgę jubileuszową.

Dzieło, zgodnie z tradycją tworzenia ksiąg jubileuszowych, skonstruowane jest w układzie alfabetycznym. Jednakże analiza treści odnosi się wyraźnie do aktywności badawczej Jubilata.

Pierwsza największa merytorycznie część dotyczy prawa ochrony środowiska. Od kilku lat ta dziedzina prawa ulega bardzo dynamicznemu rozwojowi. Przez ostatnie dekady najistotniejszym czynnikiem wpływającym na kształt tej regulacji prawnej była europeizacja prawa. Jednakże, jak podkreśliła Janina Ciechanowicz-McLean (UG), w rozdziale *Koncepcja globalnego prawa ochrony środowiska*, aktualnie globalizacja jest procesem rozwoju społeczeństwa, prawa i współczesnej gospodarki światowej. Globalny charakter problemów środowiskowych w prawie międzynarodowym publicznym wpływa na prężny rozwój międzynarodowego prawa środowiska. Autorka wskazała na ważne globalne problemy do rozwiązania, jak: prawo człowieka do środowiska oraz skuteczne wdrożenie zasady zrównoważonego rozwoju.

Przechodząc do zagadnień szczegółowych, trzeba zauważyć, iż prowadzone rozważania koncentrują się wokół kilku aktualnych kwestii. Pierwszą jest problematyka ocen oddziaływania na środowisko. Niezwykle ciekawe są rozważania Wojciecha Radeckiego (INP PAN) zawarte w opracowaniu *Ujęcia legislacyjne ocen oddziaływania na środowisko w Polsce, Czechach i na Słowacji*. Autor ukazał genezę regulacji prawnej ocen oddziaływania na środowisko w ustawodawstwie polskim, dokonanej na tle aktów prawnych obowiązujących w tym zakresie w Czechach i na Słowacji. Autor podjął również rozważania na temat ocen oddziaływania na obszary Natura 2000. Ewolucja przepisów o ocenach oddziaływania na środowisko w trzech badanych państwach była podobna. We wszystkich obowiązują odrębne od podstawowej regulacji ochronnej ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko. Autor ukazał także wie-

le różnic, chociażby związanych z techniką legislacyjną wymienionych aktów. Kontynuował ten wątek Grzegorz Dobrowolski (US) w rozdziale pt. *Modele ocen oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko*. Autor omówił funkcjonujące modele ocen oddziaływania na środowisko i — jak podkreślił — pierwszy historycznie model wprowadzony na mocy amerykańskiej ustawy NEPA oraz kolejny ustanowiony na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia, zarówno publiczne, jak i prywatne na środowisko. Można wyróżnić również funkcjonujący w Federacji Rosyjskiej i części krajów dawnego ZSRR system ekspertyz ekologicznych.

Kwestii zapobiegania negatywnemu oddziaływaniu na środowisko uwagę poświęcili Barbara Iwańska (UJ) i Mariusz Baran (UJ) w rozdziale pt. *Prawne uwarunkowania sporządzania zindywidualizowanych przedmiotowo specjalistycznych opracowań o charakterze ekologicznym w prawie ochrony środowiska (na przykładzie analizy porealizacyjnej i przeglądu ekologicznego)*. Przedmiotem opracowania jest porównanie analizy porealizacyjnej dotyczącej przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, której obowiązek sporządzenia wynika z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z przeglądem ekologicznym, które utrwalone w formie dokumentu stanowią źródło wiedzy na temat faktycznego (rzeczywistego) zakresu oddziaływania na środowisko określonej działalności. Autorzy podjęli się oceny ich charakteru i ich komplementarnej funkcji dokonanej z punktu widzenia pozostałych specjalistycznych opracowań ekologicznych.

Magdalena Bar w opracowaniu pt. *Merytoryczne aspekty ocen oddziaływania na środowisko a prawo do rzetelnej procedury odwoławczej* przedstawiła aspekt proceduralny. Autorka analizowała sposób, w jaki polskie sądy administracyjne i organy odwoławcze rozpatrują zarzuty merytoryczne (techniczne, przyrodnicze itd.) stawiane w odwołaniach i skargach sądowych w sprawach z zakresu ochrony środowiska. Zagadnienie to jest przedstawione na przykładzie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i raportów o oddziaływaniu na środowisko. Prowadzona przez autorkę analiza rozwiązań polskich została omówiona w świetle wymagań stawianych przez Konwencję z Aarhus i dyrektywę EIA. Natomiast Tomasz Bojar-Fijałkowski (UKW) ukazał inny aspekt analizowanej problematyki. W rozdziale *Refleksje na temat udziału Państwowej Inspekcji Sanitarnej w procedurze ocen oddziaływania na środowisko* podkreślił, iż procedura ocen oddziaływania na środowisko stała się dla procesu inwestycyjno-budowlanego niezwykle istotnym etapem, ze względu na czas, jaki zajmuje, jak i koszty bezpośrednie. Autor wskazał, iż rzadko analizowana jest w doktrynie rola organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej przy wydawaniu decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych. Autor wyraził wątpliwość co do współdziałania wójta (burmistrza czy prezydenta miasta) z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz organami omawianej inspekcji, wyma-

ganym w toku postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W nurt tej dyskusji wpisuje się Wojciech Noworyta (AGH), specjalista w zakresie inżynierii środowiska. W rozdziale *Kilka krytycznych refleksji na temat raportów oddziaływania na środowisko* przedstawił uwagi dotyczące przepisów w sprawie ocen oddziaływania na środowisko oraz ich praktycznego zastosowania. Autor wysunął dość kontrowersyjną tezę o zbędności wymogu przedstawienia różnych wariantów planowanego przedsięwzięcia. Konkludując, autor wyraził przekonanie, że obecnie obowiązujące przepisy wymagają znaczącego uproszczenia, gdyż w istniejącym kształcie nie tylko nie dają się literalnie stosować, ale, jego zdaniem, nie mają praktycznego wpływu na ochronę środowiska, a przede wszystkim utrudniają prowadzenie działalności gospodarczej.

Druga wyraźna grupa zagadnień naukowych bliskich Panu Profesorowi Aleksandrowi Lipińskiemu dotyczy problematyki gospodarowania odpadami. W tym zakresie Marek Górski (US) przedstawił uwagi na temat odpowiedzialności za wykroczenie przewidziane w art. 171 ustawy o odpadach z grudnia 2012 r. Wykroczenie polega na naruszeniu obowiązków wskazanych w art. 16 tej ustawy. Zdaniem autora jest to konstrukcja błędna, bowiem norma z art. 16 ma charakter zasady ogólnej, a obowiązki w niej wskazane są precyzowane innymi przepisami. Zatem odpowiedzialność powinna dotyczyć niewykonania obowiązków ustalonych przepisami szczegółowymi. Autor ocenił możliwość egzekwowania na podstawie art. 171 odpowiedzialności za spowodowanie uciążliwości zapachowych, czasami niemożliwych do wyeliminowania ze względu na rodzaj prowadzonej działalności. Jak podkreślił M. Górski, przepisy szczególne nie przewidują w tej chwili konkretnych obowiązków związanych z zapobieganiem uciążliwościom zapachowym, brak jest w tym zakresie przepisów karnych. Zbigniew Bukowski (UKW) podjął kwestię niektórych problemów prawnych sieci ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami oraz sieci napraw. Autor nawiązał do niezmiernie ciekawej idei gospodarki obiegu zamkniętego i wynikającej z niej zasady niedopuszczania do przekształcania się produktów w odpady, m.in. poprzez ich naprawę oraz promowanie ponownego wykorzystania produktów. Autor wskazał, iż pojawia się zagadnienie prawne, czy tę nową sieć napraw należy traktować jak element gospodarki odpadami, czy też nie. Wiązać trzeba z tym konsekwencje, także w sferze finansowania ich działalności. Jeśli pozostaną poza systemem gospodarki odpadami nie będzie możliwe ich sfinansowanie w ramach tego systemu. Stąd zaproponowane w tekście wnioski *de lege ferenda*, dotyczące sieci ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami.

Jerzy Jerzmański (UO) w rozdziale *Zasady odpowiedzialności za gospodarowanie odpadami* omówił reguły określania i egzekwowania podstawowych obowiązków w zakresie gospodarowania odpadami oraz możliwości ich przenoszenia na inne podmioty. Przedmiotem analizy była odpowiedzialność praw-

na posiadacza odpadów — cywilna, administracyjna i karna. W opracowaniu uwzględniono specyfikę regulacji w zakresie międzynarodowego przemieszczania odpadów.

Z kolei Anna Barczak (US) poczyniła kilka uwag na tle ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, dotyczących kontroli samorządu terytorialnego sprawowanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Analiza została poprowadzona na podstawie zadań wykonywanych przez gminę w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Przedmiotem rozważań były relacje kontrolno-nadzorcze, zachodzące między organami Inspekcji Ochrony Środowiska a samorządem terytorialnym. Na podstawie ustawy wojewódzki inspektor ochrony środowiska wymierza kary pieniężne za popełnienie określonych deliktów administracyjnych.

Problematyki gospodarowania odpadami dotyczy glosa Filipa Nawrota (UŚ) do wyroku z dnia 10 listopada 2017 r. Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach. Głosowane orzeczenie powstało na gruncie art. 9n ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, wprowadzającego obowiązek składania półrocznych sprawozdań przez podmioty odbierające odpady komunalne. Autor poddał ocenie charakter prawny terminu zawartego w ust. 2 analizowanego przepisu, a wobec braku precyzyjnego sformułowania, także warunki jego dotrzymania, m.in. poprzez przekazanie sprawozdania za pośrednictwem operatora pocztowego. Swoje rozważania odnosi do ustanowionego w 2017 r. przepisu art. 7a k.p.a., czyli zasady rozstrzygania wątpliwości na korzyść strony, określanej nawet w doktrynie jako „zasada przyjaznej interpretacji przepisów”.

W księdze jubileuszowej dedykowanej Profesorowi Lipińskiemu poruszona została również tematyka związana z ochroną przyrody. Jerzy Stelmasiak (UMCS) w rozdziale *Obszar specjalny o charakterze przyrodniczym jako przykład konfliktu interesu indywidualnego z interesem publicznym* podjął problem sporów powstających w społeczności lokalnej w związku z ustanowieniem każdego obszaru specjalnego o charakterze przyrodniczym. Jego utworzenie następuje w interesie publicznym, lecz jednocześnie powoduje powstanie szeregu kolizji z interesami indywidualnymi właścicieli (użytkowników wieczystych) nieruchomości na ich terenie. Powstaje także konflikt z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą. Autor poddał analizie administracyjnoprawne problemy związane z oddziaływaniem specjalnego reżimu prawnego obowiązującego na tego rodzaju obszarach specjalnych o charakterze konfliktogennym w zakresie ograniczenia prawa własności jego adresatów, biorąc pod uwagę cel ich utworzenia. Partykularne interesy różnych grup interesów powinny być godzone. Autor podkreślił, iż jedynym kompleksowym środkiem prawnym służącym korelacji tych interesów jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, ale w przypadku jego braku decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu nie spełnia już tej roli. W opracowaniu autor poddał analizie podstawowe problemy związane z oddziaływaniem specjalnego reżimu prawnego obowiązującego na tego rodzaju

obszarach specjalnych o charakterze konfliktogennym, np. obszary Natura 2000, w zakresie ograniczenia prawa własności jego adresatów, biorąc pod uwagę cel ich utworzenia dotyczący ochrony przyrody.

W ten nurt rozważań wpisała się Teresa Kurowska (UŚ), która dotknęła problematyki prowadzenia działalności rolniczej na obszarach Natura 2000. Opracowanie odnosi się do prawnej regulacji dotyczącej wykonywania działalności rolniczej w gospodarstwach rolnych położonych na obszarach objętych obszarną formą ochrony przyrody, poprzez ustanowienie na danym terenie wiejskim obszaru Natura 2000. Przeprowadzona analiza pozwoliła na konkluzję, że wprowadzone rygory (zakazy, nakazy) w działaniach podejmowane osobno lub z innymi działaniami, z jednej strony znacząco negatywnie mogą oddziaływać na cele ochrony takiego obszaru, a z drugiej strony, drastycznie ograniczają wykonywanie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym. W tym kontekście sytuacja prawna rolnika zdeterminowana jest w istotnym zakresie reżimem prawnym wpływającym z norm prawa ochrony środowiska. Autorka konkluduje, że współcześnie spośród podstawowych funkcji własności rolniczej aktualnie funkcja ekologiczna dominuje nad funkcją produkcyjną.

Bardzo ciekawy jest rozdział Adama Habudy (INP PAN) pt. *Prawna ochrona Puszczy Białowieskiej z perspektywy międzynarodowej, unijnej i polskiej* zwłaszcza w kontekście niedawnego sporu z Komisją Europejską i zapadłego w kwietniu 2018 r. orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości, potwierdzającego słuszność stanowiska organu UE w tej kwestii. To naukowe opracowanie traktuje o prawnym statusie Puszczy Białowieskiej, jednego z najcenniejszych kompleksów leśnych nie tylko w Polsce, ale i wpisanego na listę dziedzictwa UNESCO. Ponadkrajowa ranga tego obszaru chronionego skłoniła do analizy regulacji normującej jego ochronę nie tylko w świetle rozwiązań polskich, ale także unijnych i międzynarodowych. Jest to swoisty merytoryczny głos autora w dyskusji o prawnych podstawach ochrony Puszczy Białowieskiej.

Ewa Olejarczyk (UŚ) dokonała analizy regulacji prawnej w zakresie opłaty za wstęp na ten teren przyrodniczo cenny. Jest to ważna kwestia zarówno z teoretycznego (choćby w kontekście zasady dostępności do zasobów przyrody), jak i praktycznego punktu widzenia, bo wiele parków narodowych tę opłatę pobiera. Autorka przeprowadziła analizę i dokonała oceny charakteru prawnego tej opłaty, rozważając jej kwalifikację jako świadczenia cywilnoprawnego czy daniny publicznej.

Ewa Czech (UwB) i Dawid Zdrójkowski (UwB) przedstawili zarys problematyki dotyczącej udzielania informacji publicznej przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zwłaszcza w kontekście istniejącej praktyki wydawania wielu decyzji o odmowie udostępnienia informacji. Autorzy, opierając rozważania na ustawowej możliwości ograniczenia dostępu do informacji ze względu na prywatność osoby fizycznej lub tajemnicę przedsiębiorcy, odnoszą je do aktów i dokumentów wydawanych przez Lasy Państwowe.

Kolejny rozdział, autorstwa Jerzego Rotko (INP PAN), pt. *Kierunki zmian w prawie wodnym w świetle ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. — Prawo wodne* dotyka aktualnego i społecznie doniosłego tematu regulacji prawnej w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wód i administracji wodnej. Rozważania odnoszą się do kilku wybranych kwestii, przybliżających kierunki zmian w nowym polskim prawie wodnym. Dotyczą samej konstrukcji ustawy — Prawo wodne, istotnej z punktu widzenia wykładni systemowej w układzie poziomym. Autor poddał ocenie siatkę pojęciową i sposób formułowania podstawowych definicji oraz wybrane instrumenty, które uległy zmianie w przepisach służących ochronie wód. Konkludując, autor ocenia dokonane rozwiązania w odniesieniu do ramowej dyrektywy wodnej.

Wśród materialnoprawnych kwestii Daria Danecka (INP PAN) porusza ważną kwestię deliktów administracyjnych, sięgając głęboko do pojęcia deliktu w doktrynie i orzecznictwie prawa administracyjnego. Odnosi się również do modeli administracyjnych kar pieniężnych. Wartością opracowania są badania prawnoporównawcze przeprowadzone w czeskim i słowackim systemie prawnym.

Procesowe aspekty stały się przedmiotem rozważań Anny Haładyj (KUL). Autorka odnosi się do wprowadzonej do Kodeksu postępowania administracyjnego w 2017 r. nowej procesowej instytucji, jaką jest mediacja. Z założenia instytucja ta ma służyć alternatywnej formie rozstrzygania sporów. Autorka stawia pytanie badawcze o adekwatność jej zastosowania w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wykazuje ono znaczną specyfikę na tle regulacji k.p.a. dotyczącej m.in. zakresu współdziałania organów, sposobu określania stron i szczególnych zasad udziału w postępowaniu uczestników na prawach stron. Z kolei Bartosz Rakoczy (UMK) w rozdziale porusza kwestie ciężaru dowodu w postępowaniu o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Temat ten wpisuje się w szerszy nurt problematyki ciężaru dowodu w postępowaniu administracyjnym, ale podkreślenia wymaga specyfika poruszanych zagadnień — specyficzny jest przedmiot dowodu, którym wcale nie są fakty, a jedynie określone stany hipotetyczne, prognozowane i wariantowe. Również samo postępowanie dowodowe charakteryzuje się szczególnymi cechami. Szczególnym rodzajem dowodu jest raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, będący dowodem kluczowym, a zarazem rodzajem dowodu prywatnego.

Andrzej Matan (UŚ) poruszył kwestię legitymacji skargowej z art. 101 ustawy o samorządzie gminnym, którą wyznaczają trzy elementy: legitymowanym może być „każdy”, ale musi posiadać „interes prawny” oraz naruszenie tego interesu musi nastąpić uchwałą lub zarządzeniem podjętym przez organ gminy. Autor podkreśla, że pod pojęciem „każdy” kryje się szeroki krąg podmiotów, obejmujący nie tylko osoby fizyczne, ale i prawne. Autor wstępnie przyjmuje, że interes prawny powinien być osobisty, konkretny, aktualny i realny oraz ma dotyczyć bezpośrednio sfery prawnej określonego podmiotu.

Współpracownicy i uczniowie Profesora Aleksandra Lipińskiego, jak również grono jego przyjaciół są w pełni świadomi, że jego pierwszą fascynacją naukową było prawo geologiczne i górnicze. W księdze jubileuszowej nie mogło zabraknąć opracowań z tego zakresu. Ryszard Mikosz (UŚ) swoje badania poświęcił historycznoprawnej analizie przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 1930 r., prowadzonej jednakże w celu dokonania oceny obecnie obowiązującej regulacji prawnej z 2011 r. Konkludując, autor zauważa, iż pomimo użycia tej samej nomenklatury porównywane konstrukcje prawne własności górniczej różnią się od siebie znacznie, m.in. w zakresie zdarzeń prawnych skutkujących powstaniem własności górniczych czy kręgu dóbr będących przedmiotem tej własności. Drugie zagadnienie związane z prawem geologicznym i górniczym podjęła Aneta Kaźmierska-Patrzyzna (UŁ). Opracowanie dotyczy reglamentacji korzystania ze złóż kopalin w kontekście realizacji zadań organów administracji publicznej. Autorka podkreśla, iż szczególną rolę w analizowanej sferze działalności geologicznej i górniczej przypisuje się zadaniom związanym z udzielaniem koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, które wykonywane są zarówno przez organy administracji rządowej, jak i organy samorządu terytorialnego, ale tylko w formie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, co uznawane jest w doktrynie za przejaw dojrzałości ustawodawcy. W podsumowaniu stwierdza, że podział zadań pomiędzy organy administracji rządowej i samorządowej jest w zasadzie oparty na kryterium własności górniczej, które zostało zastosowane przy obowiązującej klasyfikacji kopalin.

Problematykę instrumentów z zakresu zagospodarowania przestrzennego w regulowaniu górnictwa podejmuje Gabriel Radecki (UŚ) w rozdziale pt. *Sporządzenie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego na koszt przedsiębiorcy*. Autor odnosi się do treści przepisu art. 104 ust. 6 ustawy z 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, stanowiącego *lex specialis* w stosunku do ogólnych unormowań ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Na podstawie tego przepisu koszty sporządzenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego, co oznacza przestrzeń objętą przewidywanymi szkodami powodowanymi przez działalność zakładu górniczego, ponosi przedsiębiorca posiadający koncesję na prowadzenie działalności regulowanej ustawą. Autor konkluduje, że obowiązek nałożony na przedsiębiorcę obejmuje nie tylko samo sporządzenie projektu planu, ale także procedurę planistyczną, a spory dotyczące tych kosztów powinny być rozstrzygane w postępowaniu cywilnym przed sądem powszechnym.

Specyfika publikacji takiej jak księga jubileuszowa Profesora Aleksandra Lipińskiego sprawia, że może po nią sięgnąć każda osoba zajmująca się tematyką prawa geologicznego i górniczego oraz prawa ochrony środowiska. Będzie to bardzo dobra lektura dla teoretyków tych dziedzin prawa, jak również dla osób zajmujących się praktycznym zastosowaniem przepisów z tego zakresu. Książka

będzie pomocna przede wszystkim dla prawników, osób naukowo zajmujących się tematyką środowiskową, zwłaszcza osób zawodowo związanych z funkcjonowaniem organów administracji.

Recenzowana księga jubileuszowa przybiera formę monografii z jednolitą dla całej publikacji bibliografią. Jej walorem jest szeroki zakres tematyczny, a autorzy poszczególnych rozdziałów to wysokiej klasy specjaliści z zakresu prawa ochrony środowiska, ale i przedstawiciele innych dziedzin naukowych, reprezentujący najbardziej uznane ośrodki akademickie w Polsce.

